A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kilencedik tanács)

2021. június 3.*

„Előzetes döntéshozatal – Szolgáltatásokra, árubeszerzésre és építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélése – 2014/24/EU irányelv – Az eljárás lefolytatása – A résztvevők kiválasztása és a szerződések odaítélése – 63. cikk – Az ajánlatkérő szerv követelményeinek teljesítéséhez más szervezetek kapacitásait igénybe vevő ajánlattevő – Az 57. cikk (4), (6) és (7) bekezdése – Az e szervezet által benyújtott valótlan nyilatkozatok – Az ajánlattevő anélkül történő kizárása, hogy előírnák vagy megengednék az említett szervezet lecserélését – Az arányosság elve”

A C-210/20. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Consiglio di Stato (államtanács, Olaszország) a Bírósághoz 2020. március 30-án érkezett, 2020. február 20-i határozatával terjesztett elő

a **Rad Service Srl Unipersonale**

a **COSMO Ambiente Srl**,

a **COSMO Scavi Srl**

és

a **Del Debbio SpA**,

a **Gruppo Sei Srl**,

a **Ciclat Val di Cecina Soc. Coop.**,

a **DAF Costruzioni stradali Srl**

között,

az **Azienda Unità Sanitaria Locale USL Toscana Centro**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (kilencedik tanács),

tagjai: N. Piçarra tanácselnök, D. Šváby (előadó) és S. Rodin bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

* Az eljárás nyelve: olasz.

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Del Debbio SpA, a Gruppo Sei Srl és a Ciclat Val di Cecina Soc. Coop. képviseletében A. Manzi és F. Bertini avvocati,

– az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítői: C. Colelli és S. L. Vitale avvocati dello Stato,

– az Európai Bizottság képviseletében G. Gattinara, P. Ondrůšek és Talabér-Ritz K., meghatalmazotti minőségben

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 49. és EUMSZ 56. cikk, valamint a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 94., 65. o.; helyesbítés: HL 2015. L 275., 68. o.) 63. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Rad Service ideiglenes vállalati társulásban (GTE) résztvevő Rad Service Srl Unipersonale, Cosmo Ambiente Srl és Cosmo Scavi Srl (a továbbiakban: GTE Rad Service), illetve a Del Debbio SpA, a Gruppo Sei Srl, a Ciclat Val di Cecina Soc. Coop. (a továbbiakban: GTE Del Debbio), valamint a DAF Costruzioni stradali Srl, a GARC SpA és az Edil Moter Srl (a továbbiakban: GTE DAF) által létrehozott ideiglenes vállalati társulások között, az Azienda Unità Sanitaria Locale Toscana Centro (a Közép-toszkánai régió helyi közegészségügyi hivatala, Olaszország) által hozott, a GTE Del Debbiónak egy építési beruházásra irányuló közbeszerzési eljárásból való kizárásáról szóló határozat tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

A 2014/24 irányelv

3 A 2014/24 irányelv (84), (101) és (102) preambulumbekezdése:

„(84) Számos gazdasági szereplő – nem utolsósorban [a kis- és középvállalkozások (kkv)] – szerint a közbeszerzésben való részvételük egyik legnagyobb akadályát az abból eredő adminisztratív terhek képezik, hogy a kizárási és a kiválasztási szempontokhoz kapcsolódóan jelentős számú tanúsítványt, illetve egyéb dokumentumot kell benyújtani. Az ilyen jellegű követelmények visszafogása – például a frissített nyilatkozatból álló egységes európai közbeszerzési irat használatának a lehetővé tételével – jelentős egyszerűsítést eredményezhet, ami mind az ajánlatkérő szerveknek, mind a gazdasági szereplőknek előnyére válik.

Ugyanakkor meg kell követelni a megfelelő bizonyítékok benyújtását attól az ajánlattevőtől, amelynek a szerződést odaítélték, az ajánlatkérő szervek pedig nem köthetnek szerződést olyan ajánlattevővel, amely erre nem képes. Az ajánlatkérő szerveket fel kell jogosítani arra is, hogy bármikor bekérjék a kiegészítő iratokat vagy azok egy részét, amikor ezt az eljárás helyes lebonyolításához szükségesnek ítélik meg. Ez az eset különösen a kétszakaszos eljárások – a meghívásos eljárás, a tárgyalásos eljárás, a versenypárbeszéd vagy az innovációs partnerség – esetében fordulhat elő, amikor az ajánlatkérő szervek élnek azzal a lehetőséggel, hogy csökkentsék az ajánlat benyújtására felkért részvételre jelentkezők létszámát. Annak előírása, hogy az ajánlattételre felkérendő jelentkezők már a kiválasztásukkor benyújtsák a kiegészítő iratokat, azzal igazolható, hogy az ajánlatkérő szervek így el tudják kerülni azt, hogy olyan jelentkezőket kérjenek fel, amelyek később, a nyertes ajánlat odaítélési szakaszában nem képesek ezeket a kiegészítő iratokat bemutatni, viszont alkalmas jelentkezőket megfosztanak a részvétel lehetőségétől.

Kifejezett rendelkezésben kell előírni, hogy az egységes európai közbeszerzési iratnak tartalmaznia kell a megfelelő információkat azon szervezetek vonatkozásában is, amelyek kapacitásaira a gazdasági szereplő támaszkodik, hogy ezáltal az e szervekre vonatkozó információk ellenőrzésére a fő gazdasági szereplő vonatkozásában végzett ellenőrzéssel együttesen, azzal azonos feltételek mellett kerülhessen sor.

[…]

(101) Biztosítani kell továbbá az ajánlatkérő szervek számára annak lehetőségét, hogy kizárják a megbízhatatlannak bizonyult gazdasági szereplőket, például akik megsértették a környezetvédelmi vagy a szociális kötelezettségeiket, beleértve a fogyatékossággal élő személyek számára való akadálymentességre vonatkozó szabályokat és a súlyos szakmai kötelességszegés egyéb formáit, mint például a versenyszabályok vagy a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok megsértését. Egyértelművé kell tenni, hogy a súlyos szakmai kötelességszegés kétségessé teheti az adott gazdasági szereplő tisztességességét, és ezáltal alkalmatlanná teheti a gazdasági szereplőt arra, hogy közbeszerzési szerződést ítéljenek oda neki, függetlenül attól, hogy egyébként rendelkezne-e a szerződés teljesítéséhez szükséges technikai és gazdasági képességekkel.

Szem előtt tartva, hogy az ajánlatkérő szerv fogja viselni a felelősséget az esetleges hibás döntésének a következményeiért, az ajánlatkérő szervnek lehetőséget kell kapnia arra is, hogy súlyos szakmai kötelezettségszegésnek minősítse azt az esetet, amikor – a kötelező kizárási okok fennállásáról szóló végleges és kötelező erejű döntés meghozatala előtt – bármilyen elfogadható módon bizonyítani tudja, hogy a gazdasági szereplő megszegte a kötelezettségeit, beleértve az adók és a társadalombiztosítási járulékok befizetésével kapcsolatos kötelezettségeket, kivéve, ha a nemzeti jogszabály eltérően rendelkezik. Az ajánlatkérő szervet arra is fel kell jogosítani, hogy kizárja azokat a részvételre jelentkezőket vagy ajánlattevőket, amelyek korábbi közbeszerzési szerződések lényeges követelményeit súlyos hiányosságokkal teljesítették, például meghiúsult a szállítás vagy a teljesítés, a szállított terméknek vagy nyújtott szolgáltatásnak jelentős hibái voltak, amelyek a tervezett felhasználásra alkalmatlanná tették, vagy a gazdasági szereplő szabálytalan magatartása súlyos kétségeket ébreszt a megbízhatóságát illetően. A nemzeti jogban rendelkezni kell az ilyen kizárások maximális időtartamáról.

A fakultatív kizárási okok alkalmazásakor az ajánlatkérő szerveknek különös figyelmet kell fordítaniuk az arányosság elvére. A kisebb szabálytalanságoknak csak kivételes esetekben szabad a gazdasági szereplő kizárásához vezetnie. A kisebb szabálytalanságok ismétlődő előfordulása ugyanakkor kétségekre adhat okot a gazdasági szereplő megbízhatóságát illetően, és így indokolttá teheti a kizárást.

(102) Engedélyezni kell azonban azt is, hogy a gazdasági szereplők olyan szabálykövetési intézkedéseket fogadjanak el, amelyek célja a bűncselekmények vagy kötelességszegések következményeinek orvoslása és a szabálytalan magatartás további előfordulásának hatékony

megakadályozása. Ezek az intézkedések elsősorban az alkalmazottakra vonatkozó vagy szervezeti intézkedések lehetnek, mint például a szabálytalan magatartásban részt vevő személyekkel vagy szervezetekkel meglévő kapcsolatok megszakítása, az alkalmazottak megfelelő átszervezése, jelentéstételi és kontrollrendszerek bevezetése, belső ellenőrzési struktúra kialakítása a megfelelés monitoringja érdekében, valamint belső felelősségi és kártérítési szabályok elfogadása. Ha ezek az intézkedések elegendő garanciát nyújtanak, az adott gazdasági szereplőt kizárólag ezen az alapon a továbbiakban nem lehet kizárni. A gazdasági szereplők részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy kérelmezzék a közbeszerzési eljárásban való esetleges részvételük érdekében hozott szabálykövetési intézkedések megvizsgálását. Mindazonáltal az ilyen esetekre alkalmazandó pontos eljárásbeli és tartalmi feltételek meghatározását tagállami hatáskörben kell hagyni. A tagállamok számára különösen lehetővé kell tenni, hogy szabadon dönthessenek arról, hogy megengedik-e a szükséges értékelés elvégzését az egyes ajánlatkérő szerveknek, vagy pedig központi vagy decentralizált szintű hatóságokat bíznak meg ezzel a feladattal.”

4 Ezen irányelvnek „A közbeszerzés alapelvei” című 18. cikke az (1) bekezdésének első albekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„Az ajánlatkérő szervek a gazdasági szereplőket egyenlő és megkülönböztetésmentes bánásmódban részesítik, továbbá átlátható és arányos módon járnak el.”

5 A szóban forgó irányelv „Kizárási okok” című 57. cikkének (4)–(7) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„(4) Az ajánlatkérő szerv kizárhat gazdasági szereplőt a közbeszerzési eljárásban való részvételből, illetve a tagállamok kötelezhetik az ajánlatkérő szervet a gazdasági szereplő kizárására a következő esetek bármelyikében:

[…]

c) ha az ajánlatkérő szerv megfelelő módon bizonyítani tudja, hogy a gazdasági szereplő súlyos szakmai kötelességszegést követett el, amely miatt tisztességessége kérdésessé vált;

[…]

h) ha a gazdasági szereplő a kizárási okok fenn nem állásának és a kiválasztási szempontok teljesülésének ellenőrzéséhez szükséges információk szolgáltatása során hamis nyilatkozatot tett, információkat tartott vissza vagy nem tudja bemutatni az 59. cikk értelmében megkívánt kiegészítő iratokat; vagy

i) ha a gazdasági szereplő […] hanyagságból olyan félrevezető információkat igyekezett szolgáltatni, amelyek érdemben befolyásolhatják a kizárásra, a kiválasztásra vagy az odaítélésre vonatkozó döntéseket.

[…]

(5) […]

Az ajánlatkérő szerv köteles az eljárás során bármikor kizárhat, illetve a tagállamok kötelezhetik, hogy kizárjon egy gazdasági szereplőt a részvételből, amennyiben kiderül, hogy az adott gazdasági szereplő esetében – az eljárás előtt vagy során elkövetett cselekményei vagy mulasztásai következtében – a (4) bekezdésében említett helyzetek valamelyike áll fenn.

(6) Az (1) és a (4) bekezdésben említett helyzetek valamelyikében lévő gazdasági szereplő bizonyítékkal szolgálhat a tekintetben, hogy a releváns kizárási okok ellenére az általa tett intézkedések kellőképpen igazolják a megbízhatóságát. Amennyiben ez a bizonyíték kielégítőnek minősül, a gazdasági szereplőt nem lehet kizárni a közbeszerzési eljárásból.

Ennek érdekében a gazdasági szereplőnek bizonyítania kell, hogy a bűncselekménnyel vagy kötelességszegéssel okozott kárt megtérítette vagy vállalta annak megtérítését, a nyomozó hatóságokkal aktívan együttműködve átfogóan tisztázta a tényeket és a körülményeket, és olyan konkrét technikai, szervezeti és személyi intézkedéseket hozott, amelyek alkalmasak a további bűncselekmények vagy kötelességszegések megelőzésére.

A gazdasági szereplő által hozott intézkedéseket a bűncselekmény vagy kötelességszegés súlyosságának és sajátos körülményeinek figyelembevételével kell értékelni. Ha az intézkedések nem minősülnek megfelelőnek, a gazdasági szereplő részére indokolást kell adnia döntésről.

Az a gazdasági szereplő, amelyet jogerős határozattal zártak ki a közbeszerzési vagy koncesszió odaítélésére irányuló eljárásokban való részvételből, a kizárásnak az említett határozatból következő időtartama alatt nem jogosult igénybe venni az ebben a bekezdésben meghatározott lehetőséget azon tagállamokban, amelyekben a határozat jogerős.

(7) A tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések révén, az uniós jogot is figyelembe véve, meghatározzák e cikk végrehajtási feltételeit. Meghatározzák különösen a kizárás maximális időtartamát arra az esetre, amikor a gazdasági szereplő nem teszi meg a megbízhatóságának igazolására szolgáló, a (6) bekezdésben meghatározott intézkedéseket. Ha a kizárás időtartamát nem jogerős határozat állapította meg, akkor az nem haladhatja meg a jogerős ítélet meghozatalának időpontjától számított öt évet az (1) bekezdésben említett esetekben, és az említett időponttól számított három évet a (4) bekezdésben említett esetekben.”

6 Ugyanezen irányelv „Egységes európai közbeszerzési dokumentum” című 59. cikke értelmében:

„(1) Az ajánlatkérő szervnek a részvételi jelentkezések vagy ajánlatok benyújtásakor a hatóságok vagy harmadik felek által kibocsátott igazolások helyett előzetes bizonyítékként a gazdasági szereplő naprakész nyilatkozatából álló [EEKD]-t is el kell fogadnia előzetes bizonyítékként annak megerősítésére, hogy az érintett gazdasági szereplő megfelel a következő feltételek mindegyikének:

a) nincsen az 57. cikkben felsorolt helyzetek egyikében sem, amelyek miatt a gazdasági szereplőket ki kell, illetve ki lehet zárni;

b) megfelel az 58. cikk alapján meghatározott vonatkozó kiválasztási szempontoknak;

c) adott esetben megfelel a 65. cikk alapján meghatározott objektív szabályoknak és kritériumoknak.

Ha a gazdasági szereplő a 63. cikknek megfelelően más szervezetek kapacitásait veszi igénybe, az egységes európai közbeszerzési dokumentumnak e szervezetek vonatkozásában is tartalmaznia kell az e cikk első albekezdésében említett információkat.

Az egységes európai közbeszerzési dokumentumban a gazdasági szereplő egyrészt hivatalosan kinyilvánítja, hogy az adott kizárási ok nem áll fenn, és/vagy az adott kiválasztási kritérium teljesül, másrészt megadja az ajánlatkérő szerv által kért releváns információkat. A nyilatkozatnak emellett tartalmaznia kell, hogy a kiegészítő iratok kiállításáért melyik hatóság vagy harmadik fél a felelős, továbbá tartalmaznia kell a gazdasági szereplő arra vonatkozó hivatalos nyilatkozatát, hogy kérésre haladéktalanul be tudja mutatni az említett kiegészítő iratokat.

Amennyiben az ajánlatkérő szerv az (5) bekezdésnek megfelelően egy adatbázisba való belépéssel közvetlenül beszerezheti a kiegészítő iratokat, úgy az egységes európai közbeszerzési dokumentumnak tartalmaznia kell az ehhez szükséges információkat is, mint például az adatbázis internetcímét, az esetleges azonosító adatokat, valamint adott esetben a szükséges hozzájáruló nyilatkozatot.

[…]

(4) Az ajánlatkérő szerv az eljárás során bármikor kérheti az ajánlattevőket és a részvételre jelentkezőket, hogy nyújtsák be az összes kiegészítő iratot vagy azok egy részét, amennyiben az az eljárás megfelelő lefolytatásához szükséges.

Az ajánlatkérő szervnek a szerződés odaítélése előtt – kivéve a 33. cikk (3) bekezdésének vagy (4) bekezdése a) pontjának megfelelően megkötött keretmegállapodásokon alapuló szerződések tekintetében – fel kell kérnie azt az ajánlattevőt, amelynek a szerződést odaítélte, hogy nyújtsa be a 60. cikk – és adott esetben a 62. cikk – szerinti naprakész igazoló dokumentumokat. Az ajánlatkérő szerv felkérheti a gazdasági szereplőket arra, hogy egészítsék ki vagy pontosítsák az 60. és a 62. cikk értelmében benyújtott igazolásokat.

(5) A (4) bekezdéstől eltérve, a gazdasági szereplők számára nem írható elő a kiegészítő iratok vagy más igazolások benyújtása, ha és olyan mértékben, amennyiben az ajánlatkérő szervnek lehetősége van arra, hogy egy bármelyik tagállamban lévő, ingyenesen hozzáférhető nemzeti adatbázisba – például nemzeti közbeszerzési nyilvántartásba, virtuális céginformációs rendszerbe, elektronikus dokumentumtároló rendszerbe vagy előminősítési rendszerbe – belépve közvetlenül hozzájuthasson az igazolásokhoz vagy egyéb releváns információkhoz.

[…]”

7 A 2014/24 irányelv „Bizonyítási eszközök” című 60. cikke előírja:

„(1) Az ajánlatkérő szerv előírhatja az e cikk (2), (3) és (4) bekezdésében, valamint a XII. mellékletben említett igazolások, nyilatkozatok és egyéb bizonyítási eszközök bemutatását annak bizonyítása céljából, hogy az 57. cikkben említett kizárási okok nem állnak fenn, illetve hogy az 58. cikk szerinti kiválasztási szempontok teljesülnek.

Az ajánlatkérő szerv nem írhat elő az ebben a cikkben és a 62. cikkben említetteken kívüli egyéb bizonyítási eszközöket. A 63. cikk tekintetében a gazdasági szereplők bármilyen alkalmas eszköz segítségével bizonyíthatják az ajánlatkérő szervnek, hogy rendelkezésükre fognak állni a szükséges erőforrások.

(2) Az ajánlatkérő szerv a következőket köteles elfogadni elegendő bizonyítéknak arra nézve, hogy a gazdasági szereplő tekintetében az 57. cikkben említett esetek egyike sem áll fenn:

a) az említett cikk (1) bekezdése tekintetében, a vonatkozó nyilvántartásból származó kivonat, mint például erkölcsi bizonyítvány, vagy ennek hiányában a gazdasági szereplő tagállama vagy származási országa vagy a székhely szerinti országa illetékes igazságügyi vagy közigazgatási hatósága által kibocsátott, ezzel egyenértékű okirat, amely igazolja az említett követelmények teljesítését;

b) az említett cikk (2) bekezdése és (3) bekezdésének b) pontja tekintetében, az érintett tagállam vagy ország illetékes hatósága által kibocsátott igazolás;

[…]”

8 Ezen irányelv „Más szervezetek kapacitásainak igénybevétele” című 63. cikkének szövege a következő:

„(1) Az 58. cikk (3) bekezdése szerint meghatározott, a gazdasági és pénzügyi helyzetre vonatkozó kritériumok, valamint az 58. cikk (4) bekezdése szerint meghatározott, a technikai és szakmai alkalmasságra vonatkozó kritériumok tekintetében, a gazdasági szereplő adott esetben és egy adott szerződés vonatkozásában egyéb szervezetek kapacitásait is igénybe veheti, a velük fennálló kapcsolatának jogi természetétől függetlenül. Mindazonáltal a XII. melléklet II. részének f) pontjában foglalt iskolai végzettségekkel és szakképzettségekkel, valamint a releváns szakmai tapasztalattal kapcsolatos kritériumokat illetően a gazdasági szereplők csak akkor vehetik igénybe más szervezet kapacitásait, ha az adott szervezet valósítja meg azokat az építési beruházásokat vagy szolgáltatásokat, amelyekhez e kapacitásokra szükség van. Amennyiben a gazdasági szereplő más szervezetek kapacitásaira kíván támaszkodni, bizonyítania kell az ajánlatkérő szerv felé, hogy a szükséges erőforrások a rendelkezésére fognak állni; a bizonyítás történhet például oly módon, hogy bemutatja az említett szervezetek erre vonatkozó kötelezettségvállalását.

Az ajánlatkérő szervnek az 59., 60. és 61. cikknek megfelelően ellenőriznie kell, hogy azok az egyéb szervezetek, amelyeknek kapacitásait a gazdasági szereplő igénybe kívánja venni, megfelelnek-e a vonatkozó kiválasztási kritériumoknak, és hogy fennállnak-e esetükben az 57. cikk szerinti kizárási okok. Az ajánlatkérő szervnek elő kell írnia, hogy a gazdasági szereplő cserélje le azt a szervezetet, amely nem felel meg valamely vonatkozó kiválasztási szempontnak, illetve amelynek esetében fennáll valamelyik kötelező kizárási ok. Az ajánlatkérő szerv előírhatja, vagy a tagállam rendelkezése miatt köteles lehet előírni, hogy a gazdasági szereplő lépjen azon szervezet helyébe [helyesen: cserélje le azt a szervezetet], amelynek esetében fennáll valamelyik nem kötelező kizárási ok.

Ha egy gazdasági szereplő a gazdasági és pénzügyi helyzetre vonatkozó kritériumok tekintetében más szervezetek kapacitásait veszi igénybe, akkor az ajánlatkérő szerv előírhatja, hogy a gazdasági szereplő és az említett szervezetek közösen feleljenek a szerződés teljesítéséért.

Ugyanezen feltételek mellett a gazdasági szereplőknek a 19. cikk (2) bekezdése szerinti csoportja is igénybe veheti a csoport tagjainak vagy más szervezeteknek a kapacitásait.

(2) Építési beruházásra vagy szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés, illetve árubeszerzésre irányuló szerződéssel kapcsolatos beállítási vagy üzembe helyezési műveletek esetén az ajánlatkérő szerv előírhatja, hogy bizonyos kritikus fontosságú feladatokat maga az ajánlattevő vagy – amennyiben az ajánlatot gazdasági szereplők egy a 19. cikk (2) bekezdése szerinti csoportja nyújtotta be – a csoport egyik tagja végezzen el.”

Az olasz jog

9 A 2016. április 18-i decreto legislativo n. 50 – Codice dei contratti pubblici (a közbeszerzési kódexről szóló 50. sz., felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet; a GURI 2016. április 19-i 91. számának rendes melléklete; a továbbiakban: közbeszerzési kódex) 32. cikke (7) bekezdésének értelmében:

„Az odaítélés a feltételek teljesülésének ellenőrzését követően lép hatályba.”

10 A közbeszerzési kódex 80. cikke (5) bekezdésének f-bis) pontja a következőképpen rendelkezik:

„Az ajánlatkérő szervek kizárják a közbeszerzési eljárásból azt a gazdasági szereplőt, amely az alábbi helyzetek egyikében van, ideértve azt, ha e helyzet alvállalkozóinak egyikét érinti a 105. cikk 6. bekezdésében említett esetekben: […] f-bis) a gazdasági szereplő a folyamatban lévő közbeszerzési eljárásban és más szervezetek kapacitásainak igénybevétele keretében hamis dokumentumokat vagy nyilatkozatokat nyújt be.”

11 E kódex 89. cikke ekként rendelkezik:

„1. […]

A más szervezetek kapacitásait igénybe venni kívánó gazdasági szereplő […] az [erőforrást nyújtó] szervezet által aláírt olyan nyilatkozatot csatol, amely azt tanúsítja, hogy e szervezet teljesíti a 80. cikkben meghatározott általános követelményeket, valamint rendelkezik a kapacitásai igénybevételének tárgyát képező műszaki felszereltséggel és erőforrásokkal. A gazdasági szereplő azt, hogy rendelkezni fog a szükséges eszközökkel, az ajánlatkérő szerv számára olyan nyilatkozat bemutatásával igazolja, amelyet az erőforrást nyújtó szervezet írt alá, és amellyel az erőforrást nyújtó szervezet kötelezettséget vállal az ajánlattevővel és az ajánlatkérő szervvel szemben arra, hogy a közbeszerzési szerződés teljes időtartamára rendelkezésre bocsátja azokat a szükséges erőforrásokat, amelyekben az ajánlattevő hiányt szenved. Az ajánlatkérő a nyilatkozatok valótlansága esetén amellett, hogy a nyilatkozatok aláíróira a 80. cikk 12. bekezdését alkalmazza, kizárja az ajánlattevőt az eljárásból és érvényesíti a biztosítékot. […]

3. Az ajánlatkérő szervnek az 85., 86. és 88. cikknek megfelelően ellenőriznie kell, hogy azok az egyéb szervezetek, amelyeknek kapacitásait a gazdasági szereplő igénybe kívánja venni, megfelelnek-e a vonatkozó kiválasztási kritériumoknak, és hogy fennállnak-e esetükben az 80. cikk szerinti kizárási okok. Az ajánlatkérő szervnek elő kell írnia, hogy a gazdasági szereplő cserélje le azokat a szervezeteket, amelyek nem felelnek meg valamely vonatkozó kiválasztási szempontnak, illetve amelyek esetében fennáll valamelyik kötelező kizárási ok. Az eljárást megindító hirdetményben azokat az eseteket is megjelölheti, amelyekben a gazdasági szereplőnek le kell cserélnie az olyan szervezetet, amelynek esetében fennáll valamelyik nem kötelező kizárási ok, feltéve hogy műszaki követelményről van szó.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

12 A 2018. január 3-i ajánlati felhívással a Közép-toszkánai helyi közegészségügyi hivatal 5 673 030,73 euró alapösszegű, a pratói (Olaszország) egykori Misericordia e Dolce kórház épületeinek szelektív és mechanikai bontására irányuló közbeszerzési eljárást indított.

13 Ajánlata benyújtásakor a GTE Del Debbio egy erőforrást nyújtó szervezet műszaki és szakmai kapacitásaira hivatkozott.

14 Jóllehet az első két helyet szerezték meg az előzetes rangsorban, egyrészt a GTE Dafot, másrészt pedig a GTE Del Debbiót az ajánlatkérő szerv kizárta az eljárásból. Ennélfogva a GTE Rad Service szerezte meg az első helyet a rangsorban.

15 A GTE Del Debbio kizárását az erőforrást nyújtó szervezet olyan nyilatkozatával indokolták, amely nem említett egy *patteggiamentót*, azaz a vállalkozás tulajdonosával, egyben törvényes képviselőjével szemben 2013. június 14-én hozott és 2013. szeptember 11-én jogerőre emelkedett, vádalku nyomán történő büntetéskiszabásra vonatkozó ítéletet. Márpedig olyan körülmények között, mint amelyek az alapügyben felmerültek, az olasz jogban a *patteggiamento* kifejezetten a munkahelyi egészség és biztonság védelmére vonatkozó szabályozás megsértésével gondatlanul elkövetett bűncselekmény miatti felelősségre vonásnak felel meg.

16 Az ajánlatkérő szerv úgy ítélte meg, hogy az erőforrást nyújtó vállalkozás hamis nyilatkozatot nyújtott be az EEKD-ben szereplő kérdésben, amely arra vonatkozott, hogy követett-e el a közbeszerzési kódex 80. cikke (5) bekezdésének c) pontja szerinti súlyos szakmai kötelességszegést. Következésképpen az ajánlatkérő szerv úgy ítélte meg, hogy a GTE Del Debbiót e kódex 80. cikke (5) bekezdésének f-bis) pontja és 89. cikkének (1) bekezdése alapján automatikusan ki kell zárni az eljárásból.

17 Miután a Tribunale amministrativo regionale per la Toscana (toszkánai regionális közigazgatási bíróság, Olaszország) két ítélettel hatályon kívül helyezte a GTE Del Debbio és a GTE Daf kizárását, a GTE Rad Service ezen ítéletekkel szemben fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz, azaz a Consiglio di Statóhoz (államtanács, Olaszország).

18 Ez utóbbi úgy véli, hogy a közbeszerzési kódex 89. cikke (1) bekezdésének negyedik albekezdése értelmében az erőforrást nyújtó szervezet törvényes képviselője által a közbeszerzési eljárás keretében benyújtott hamis nyilatkozat automatikusan maga után vonja az ajánlatkérő szerv azon kötelezettségét, hogy kizárja azt az ajánlattevőt, amely a kapacitásra támaszkodik, anélkül hogy ez utóbbi lecserélésére lehetősége lenne. Következésképpen az e kódex 89. cikkének (3) bekezdésében előírt korrekciós eljárás nem alkalmazható, így a gazdasági szereplő nem cserélheti le az erőforrást nyújtó szervezetet.

19 A kérdést előterjesztő bíróságnak mindazonáltal kétségei vannak afelől, hogy e rendelkezés összeegyeztethető-e a 2014/24 irányelv 63. cikkében, valamint az EUMSZ 49. és EUMSZ 56. cikkben szereplő elvekkel és szabályokkal. A 2014/24 irányelv 63. cikke (1) bekezdésének második albekezdése ugyanis többek között annak biztosítására irányul, hogy a szolgáltatásokat olyan gazdasági szereplők végezzék, amelyek képességei és erkölcsei megfelelők, és következésképpen arra kötelezi az ajánlatkérő szervet, hogy beleegyezzen egy olyan erőforrást nyújtó vállalkozás felváltásába, amely nem felel meg azoknak a szempontoknak, illetve amelyek tekintetében kizáró ok áll fenn.

20 Márpedig a közbeszerzési kódex 89. cikke (1) bekezdésének negyedik albekezdése azáltal, hogy az ajánlattevő automatikus kizárását írja elő annak a szervezetnek a hamis nyilatkozatai következtében, amelyet igénybe kíván venni, megtiltja az erőforrást nyújtó szervezet lecserélését, és ebből következően az e rendelkezés 3. bekezdésében minden egyéb kötelező kizárási ok tekintetében előírt korrekciós megoldást.

21 A 2014/24 irányelv 63. cikke azonban semmilyen eltérő szabályozást nem állapít meg, és előírja az erőforrást nyújtó szervezet felváltását minden olyan esetben, amikor rá nézve kötelező kizárási okok állnak fenn, bármi legyen is az.

22 Ezenkívül az ajánlattevő képtelen ellenőrizni az azon szervezetek által benyújtott nyilatkozatok hitelességét és tisztességességét, amelyek kapacitásait igénybe kívánja venni. Ezenfelül az utóbbiak által szolgáltatott nyilatkozatokra vagy dokumentációra kell hagyatkoznia. A GTE Del Debbio egyébként arra hivatkozik, hogy a jelen ügyben nem volt lehetősége arra, hogy tudomást szerezzen az erőforrást nyújtó szervezet tulajdonosának büntetőjogi felelősségre vonásáról, mivel az nem szerepelt az erkölcsi bizonyítványnak az érdekelttől eltérő magánjogi jogalany által megtekinthető kivonatában.

23 Végül a kérdést előterjesztő bíróság szerint az ajánlattevő azon joga gyakorlásának esetleges nemzeti korlátait, hogy más szervezetek kapacitásaira hivatkozzon, az egyenlő bánásmód elvének és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának fényében szigorúan kell figyelembe venni.

24 E körülmények között határozott úgy a Consiglio di Stato (államtanács), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Ellentétes-e a [2014/24] irányelvnek a más szervezetek kapacitásai igénybevétele jogintézményére vonatkozó 63. cikkével, valamint a letelepedés szabadságának és a szolgáltatásnyújtás szabadságának az [EUMSZ 49. és EUMSZ 56. cikkben] rögzített elvével a [közbeszerzési kódex] 89. cikke (1) bekezdésének negyedik albekezdésében foglalt, a más szervezetek kapacitásainak igénybevételére és az odaítélési eljárásokból való kizárásra vonatkozó azon olasz nemzeti szabályozás alkalmazása, amelynek értelmében abban az esetben, ha az erőforrást nyújtó szervezet valótlan nyilatkozatot tesz büntetőjogi felelősségének valamely súlyos szakmai kötelességszegés elkövetésének bizonyítására alkalmas jogerős megállapításával kapcsolatban, az ajánlatkérő szerv mindenkor anélkül köteles kizárni a közbeszerzési eljárásban részt vevő gazdasági szereplőt, hogy előírná vagy lehetővé tenné számára, hogy az elsőként megjelölt helyett egy másik megfelelő, erőforrást nyújtó szervezetet jelöljön meg,

amint az – ellenben – más olyan esetek tekintetében került előírásra, amelyben az olyan szervezetek, amelyek kapacitását a gazdasági szereplő igénybe kívánja venni, nem felelnek meg valamely vonatkozó kiválasztási szempontnak, vagy amelyek esetében fennáll valamely kötelező kizárási ok?”

25 Egyébiránt a kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság eljárási szabályzata 105. cikkének (1) bekezdése alapján gyorsított eljárás alkalmazását kérte azzal az indokkal, hogy a jelen ügy elvi kérdést vet fel, amelynek tárgya kórházi épületekre vonatkozó sürgős munkák elvégzése, amelyeket nem lehet elhalasztani, illetve felfüggeszteni, és amelyek jelentős értéket képviselnek, továbbá az alapügyben szóban forgó nemzeti rendelkezés széles körben jogvita tárgyát képezi.

26 2020. július 7-i határozatával a Bíróság elutasította e sürgősségi eljárás alkalmazására irányuló kérelmet.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

27 Előzetesen meg kell állapítani, hogy az előterjesztett kérdés arra utal, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely az ajánlattevő automatikus kizárását írja elő abban az esetben, ha az a szervezet, amelynek kapacitásaira támaszkodik, hamis információt szolgáltat, sértheti a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét, amennyiben az ilyen szervezet lecserélése megengedett, ha ez utóbbi nem felel meg valamely releváns kiválasztási kritériumnak, vagy vele szemben kötelező kizárási okok állnak fenn.

28 Márpedig a tagállamok bizonyos mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a 2014/24 irányelv 57. cikkének (4) bekezdése szerinti fakultatív kizáró okok végrehajtási feltételeinek a meghatározására (lásd ebben az értelemben: 2014. július 10-i Consorzio Stabile Libor Lavori Pubblici ítélet, C-358/12, EU:C:2014:2063, 36. pont; 2019. március 28-i Idi ítélet, C-101/18, EU:C:2019:267, 45. pont; 2020. január 30-i Tim ítélet, C-395/18, EU:C:2020:58, 34. pont). A 2014/24 irányelv 57. cikke (4) és (7) bekezdésének megfelelően ugyanis a tagállamok eltekinthetnek az ott megjelölt fakultatív kizárási okok alkalmazásától, vagy azokat a nemzeti szinten figyelembe veendő jogi, gazdasági vagy társadalmi szempontoktól függően esetenként eltérő szigorral vonhatják be a nemzeti szabályozásba.

29 E körülmények között át kell fogalmazni a feltett kérdést, és meg kell állapítani, hogy azzal a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 2014/24 irányelv 63. cikkét az ezen irányelv 57. cikke (4) bekezdésének h) pontjával és (6) bekezdésével összefüggésben értelmezve, valamint az arányosság elvére figyelemmel úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében az ajánlatkérő szervnek automatikusan ki kell zárnia az ajánlattevőt a közbeszerzési eljárásból, ha valamely szervezet, amelynek kapacitásaira támaszkodni kíván, valótlan nyilatkozatot tett jogerős bűntetőjogi felelősségre vonása tárgyában, annak lehetősége nélkül, hogy ilyen esetben ezen ajánlattevőt az említett szervezet lecserélésére kötelezze, vagy legalábbis ehhez hozzájáruljon, ellentétben azzal, amit abban az esetben írnak elő, amennyiben azon szervezetek, amelyek kapacitására az ajánlattevő hivatkozik, nem felelnek meg valamely releváns kiválasztási szempontnak, illetve azokkal szemben kötelező kizárási ok áll fenn.

30 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2014/24 irányelv 63. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a gazdasági szereplő jogosult arra, hogy egy adott közbeszerzés tekintetében más szervezetek kapacitásait vegye igénybe, tekintet nélkül az e szervezetekhez fűződő kapcsolata jogi jellegére, annak érdekében, hogy megfeleljen mind az ezen irányelv 58. cikkének (3) bekezdésében foglalt, a gazdasági és pénzügyi kapacitásra vonatkozó szempontoknak, mind pedig az említett irányelv 58. cikkének (4) bekezdésében említett műszaki és szakmai alkalmasságra vonatkozó kritériumoknak (lásd ebben az értelemben: 2013. október 10-i Swm Costruzioni 2 és Mannocchi Luigino ítélet, C-94/12, EU:C:2013:646, 29. és 33. pont; 2016. április 7-i Partner Apelski Dariusz ítélet, C-324/14, EU:C:2016:214, 33., 35., 39., 49. és 51. pont; 2016. június 2-i Pizzo ítélet, C-27/15, EU:C:2016:404, 25. pont).

31 Annak a gazdasági szereplőnek, amely e joggal élni kíván, a 2014/24 irányelv (84) preambulumbekezdésének harmadik albekezdésével összefüggésben értelmezett 59. cikke (1) bekezdésének második és harmadik albekezdése értelmében a részvételi jelentkezés vagy az ajánlata benyújtásakor az ajánlatkérő szervnek meg kell küldenie a EEKD-t, amelyben e gazdasági szereplő kijelenti, hogy sem ő maga, sem pedig azon szervezet, amelynek kapacitásaira támaszkodni kíván, nincsen az ezen irányelv 57. cikkében említett helyzetek valamelyikében, amely a gazdasági szereplő kizárását eredményezi vagy eredményezheti.

32 A 2014/24 irányelv 63. cikke (1) bekezdésének második albekezdése értelmében tehát az ajánlatkérő szerv feladata annak ellenőrzése, hogy egyrészt ezen irányelv 59–61. cikkének megfelelően azok a szervezetek, amelyek kapacitására a gazdasági szereplő támaszkodni kíván, megfelelnek-e az alkalmazandó kiválasztási szempontoknak, másrészt pedig, hogy fennállnak-e az ezen irányelv 57. cikkében szereplő, mind magára a gazdasági szereplőre, mind pedig e szervezetekre vonatkozó kizárási okok.

33 A 2014/24 irányelv 63. cikke (1) bekezdése második albekezdésének harmadik mondata értelmében az ajánlatkérő szerv előírhatja, vagy a tagállam rendelkezése miatt köteles lehet előírni, hogy az érintett gazdasági szereplő cserélje le azt a szervezetet, amelynek a kapacitását igénybe kívánja venni, de amellyel szemben nem kötelező kizárási okok állnak fenn. Ez utóbbi mondat szövegéből tehát egyértelműen kitűnik, hogy noha a tagállamok előírhatják, hogy hasonló esetben az ajánlatkérő köteles legyen e gazdasági szereplő számára előírni a szervezet lecserélését, nem foszthatják meg ezen ajánlatkérő szervet attól a lehetőségtől, hogy saját kezdeményezésére megkövetelje az ilyen cserét. A tagállamok ugyanis csak azt tehetik meg, hogy e lehetőség helyett az ajánlatkérőt kötelezzék az ilyen csere előírására.

34 A 2014/24 irányelv 63. cikke (1) bekezdése második albekezdése harmadik mondatának ilyen értelmezése ezenkívül hozzájárul az arányosság elvének az ajánlatkérő szervek általi tiszteletben tartásának biztosításához ezen irányelv 18. cikke (1) bekezdésének megfelelően. Ebből az uniós jogi alapelvnek minősülő elvből ugyanis az következik, hogy a tagállamok vagy az ajánlatkérő szervek által az ezen irányelv rendelkezéseinek átültetése, illetve végrehajtása keretében megállapított szabályok nem haladhatják meg az említett irányelv által kitűzött célok eléréséhez szükséges mértéket (lásd ebben az értelemben: 2008. december 16-i Michaniki ítélet, C-213/07, EU:C:2008:731, 48. pont; 2020. január 30-i Tim ítélet, C-395/18, EU:C:2020:58, 45. pont).

35 Márpedig először is a 2014/24 irányelv 57. cikkének célja, amelyet ezen irányelv 63. cikke is követ, hogy az ajánlatkérő szerv képes legyen minden egyes ajánlattevő feddhetetlenségéről és megbízhatóságáról, és ennélfogva az érintett gazdasági szereplővel fennálló bizalmi viszony megromlásának hiányáról meggyőződni (lásd ebben az értelemben: 2019. június 19-i Meca ítélet, C-41/18, EU:C:2019:507, 29. pont; 2019. október 3-i Delta Antrepriză de Construcții și Montaj 93 ítélet, C-267/18, EU:C:2019:826, 26. pont). A 2014/24 irányelv (102) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 57. cikkének (6) bekezdése ebből a szempontból elvi alapon biztosítja az e rendelkezés (1) és (4) bekezdésében említett helyzetek valamelyikében lévő valamennyi gazdasági szereplő számára a jogot annak bizonyítására, hogy az általa hozott intézkedések a releváns kizárási ok fennállása ellenére elegendőek megbízhatóságának igazolására.

36 E körülmények között még azt megelőzően is, hogy megkövetelné az ajánlattevőtől, hogy cserélje le azon szervezetet, amelynek kapacitásaira támaszkodni kíván, azzal az indokkal, hogy ez utóbbi a 2014/24 irányelv 57. cikkének (1) és (4) bekezdésében említett helyzetek valamelyikében van, ezen irányelv 63. cikke azt feltételezi, hogy az ajánlatkérő szerv lehetőséget biztosít ezen ajánlattevőnek és/vagy e szervezetnek arra, hogy mutassa be a megállapított szabálytalanság orvoslása érdekében adott esetben tett korrekciós intézkedéseket, és következésképpen bizonyítsa, hogy ismét megbízható szervezetnek tekinthető (lásd ebben az értelemben: 2019. október 3-i Delta Antrepriză de Construcții și Montaj 93 ítélet, C-267/18, EU:C:2019:826, 37. pont).

37 Az ajánlatkérő szerv tehát csak másodlagosan, és ha az a szervezet, amelynek a 2014/24 irányelv 57. cikkének (1) és (4) bekezdésében említett kizáró ok fennállását róják fel, nem hozott korrekciós intézkedést, vagy az általa elfogadott intézkedéseket az ajánlatkérő nem tartotta kielégítőnek, követelheti meg, illetve – ha arra a nemzeti joga kötelezi – köteles megkövetelni az ajánlattevőtől, az említett szervezet lecserélését.

38 E tekintetben pontosítani kell, hogy a 2014/24 irányelv 57. cikke (6) bekezdésének negyedik albekezdése értelmében az a gazdasági szereplő, akit jogerős ítélettel kizártak a közbeszerzési eljárásban vagy koncesszió odaítélésére irányuló eljárásban való részvételből, az említett ítéletben megállapított kizárási időszak alatt azon tagállamokban, ahol az ítélet kifejti joghatásait, kétségtelenül nem jogosult arra, hogy az ezen ítéletet követően elfogadott korrekciós intézkedésekre hivatkozzon, és így mentesüljön a kizárás alól abban az esetben, ha e bizonyítékokat elegendőnek tartják. Ha azonban a jogerős ítélet a közbeszerzési eljárásban vagy a koncesszió odaítélésére irányuló eljárásban való részvételből azt a szervezetet zárja ki, amelynek kapacitásaira az ajánlattevő támaszkodni kíván, ez utóbbinak jogosultnak kell lennie arra, hogy az ajánlatkérő szerv engedélyezze e szervezet lecserélését.

39 Másodszor, a 2014/24 irányelv 63. cikke (1) bekezdése második albekezdése harmadik mondata jelen ítélet 33. pontjában szereplő értelmezésének az arányosság elvére tekintettel fennálló relevanciája kitűnik ezen irányelv (101) preambulumbekezdésének harmadik albekezdéséből is, amely szerint fakultatív kizárási okok alkalmazása esetén az ajánlatkérő szerveknek különös figyelmet kell fordítaniuk ezen elvre. Márpedig ennek a figyelemnek még nagyobbnak kell lennie akkor, ha a nemzeti szabályozás által előírt kizárás nem a neki betudható kötelezettségszegés miatt, hanem egy olyan szervezet által elkövetett kötelezettségszegés miatt terheli az ajánlattevőt, amelynek kapacitásaira támaszkodni kíván, és amely felett semmilyen ellenőrzési jogkörrel nem rendelkezik (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Tim ítélet, C-395/18, EU:C:2020:58, 48. pont).

40 Az arányosság elve ugyanis megköveteli, hogy az ajánlatkérő szerv valamennyi releváns körülmény alapján konkrétan és egyedileg értékelje az érintett szervezet magatartását (lásd analógia útján: 2012. december 13-i Forposta és ABC Direct Contact ítélet, C-465/11, EU:C:2012:801, 31. pont; 2019. október 3-i Delta Antrepriză de Construcții și Montaj 93 ítélet, C-267/18, EU:C:2019:826, 29. pont). E tekintetben az ajánlatkérő szervnek figyelembe kell vennie azokat az eszközöket, amelyekkel az ajánlattevő rendelkezett annak ellenőrzése érdekében, hogy követett-e el kötelezettségszegést azon szervezet, amelynek kapacitásaira támaszkodni kíván (lásd ebben az értelemben: 2020. január 30-i Tim ítélet, C-395/18, EU:C:2020:58, 52. pont).

41 A jelen ügyben, amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság megerősíti a GTE Del Debbio azon állítását, amely szerint azon erőforrást nyújtó szervezet vezetőjének büntetőjogi felelősségre vonását, amelynek kapacitásait igénybe kívánta venni, nem szerepelt az erkölcsi bizonyítványnak a magánjogi jogalanyok által megtekinthető kivonatában, így az olasz szabályozás nem tette lehetővé a GTE Del Debbio számára, hogy tudomást szerezzen e marasztalásról, nem róható fel a GTE Del Debbiónak a gondosság hiánya. Következésképpen ilyen körülmények között ellentétes lenne a 2014/24 irányelv 18. cikkének (1) bekezdésében rögzített arányosság elvével, ha megakadályozzák a kizáró okkal érintett szervezet lecserélését.

42 Pontosítani kell továbbá, hogy amennyiben a nemzeti joga arra kötelezi az ajánlatkérő szervet, hogy követelje meg az ajánlatkérőtől azon szervezet lecserélését, amelynek kapacitásaira támaszkodni kíván, az ajánlatkérő szervnek a 2014/24 irányelv 18. cikkének (1) bekezdésében foglalt átláthatóság és egyenlő bánásmód elveinek megfelelően ügyelnie kell arra, hogy az érintett szervezet lecserélése ne eredményezze ezen ajánlattevő ajánlatának lényeges módosítását.

43 Ugyanis az ajánlatkérő azon kötelezettsége, hogy tiszteletben tartsa az ajánlattevőkkel szembeni egyenlő bánásmód elvét, amelynek célja a közbeszerzési eljárásban részt vevő vállalkozások közötti egészséges és hatékony verseny kialakulásának elősegítése, és amely elv a közbeszerzési eljárásokra vonatkozó uniós szabályok lényegéhez tartozik, többek között azt jelenti, hogy az ajánlattevőknek egyenlő

helyzetben kell lenniük mind az ajánlataik elkészítésekor, mind pedig az ajánlatkérő szerv általi értékelés időpontjában. Az egyenlő bánásmód elvével és az átláthatósági követelménnyel ellentétes valamely közbeszerzési szerződés odaítélési eljárásában az ajánlatkérő és az ajánlattevő között minden tárgyalás, ami azt jelenti, hogy az ajánlat főszabály szerint nem módosítható, kezdeményezze azt akár az ajánlatkérő szerv, akár az ajánlattevő (lásd ebben az értelemben: 2017. május 11-i Archus és Gama ítélet, C-131/16, EU:C:2017:358, 25. és 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

44 Ebből következik, hogy az ajánlat pontosítására irányuló kérelemhez hasonlóan az ajánlatkérő szerv azon felszólítása, amelyben megköveteli azon szervezet kicserélését, amelynek kapacitásaira az ajánlattevő támaszkodni kíván, nem eredményezheti azt, hogy ez utóbbi fél valójában olyan ajánlatot tegyen, amely új ajánlatot képez, mivel lényegesen módosítja az eredetit (lásd ebben az értelemben: 2012. március 29-i SAG ELV Slovensko és társai ítélet, C-599/10, EU:C:2012:191, 40. pont; 2016. április 7-i Partner Apelski Dariusz ítélet, C-324/14, EU:C:2016:214, 64. pont; 2017. május 11-i Archus és Gama ítélet, C-131/16, EU:C:2017:358, 31. és 37. pont).

45 A fenti megfontolásokra tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2014/24 irányelv 63. cikkét az ezen irányelv 57. cikke (4) bekezdésének h) pontjával összefüggésben értelmezve, valamint az arányosság elvére figyelemmel úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében az ajánlatkérő szervnek automatikusan ki kell zárnia az ajánlattevőt a közbeszerzési eljárásból, ha valamely szervezet, amelynek kapacitásaira az ajánlattevő támaszkodni kíván, valótlan nyilatkozatot tett jogerős bűntetőjogi felelősségre vonása tárgyában, annak lehetősége nélkül, hogy ilyen esetben ezen ajánlattevőt az említett szervezet lecserélésére kötelezze, vagy legalábbis ehhez hozzájáruljon.

A költségekről

46 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg. A fenti indokok alapján a Bíróság (tizedik tanács) a következőképpen határozott:

A fenti indokok alapján a Bíróság (kilencedik tanács) a következőképpen határozott:

A közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 63. cikkét az ezen irányelv 57. cikke (4) bekezdésének h) pontjával összefüggésben értelmezve, valamint az arányosság elvére figyelemmel úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében az ajánlatkérő szervnek automatikusan ki kell zárnia az ajánlattevőt a közbeszerzési eljárásból, ha valamely szervezet, amelynek kapacitásaira az ajánlattevő támaszkodni kíván, valótlan nyilatkozatot tett jogerős bűntetőjogi felelősségre vonása tárgyában, annak lehetősége nélkül, hogy ilyen esetben ezen ajánlattevőt az említett szervezet lecserélésére kötelezze, vagy legalábbis ehhez hozzájáruljon.

Aláírások